

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ НА КАФЕДРІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ З ЕПІДЕМІОЛОГІЄЮ

Коваль Т.І., Лимаренко Н.П., Ізюмська О.М., Боднар В.А., Полторапавлов В.А.,
Котелевська Т.М., Прийменко Н.О., Сизова Л.М., Руденко С.С., Марченко О.Г., Здор О.І.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено питання сучасних підходів до організації навчального процесу на кафедрі інфекційних хвороб з епідеміологією УМСА, включаючи інноваційні технології навчання.

Ключові слова: інфекційні хвороби, медична освіта, студенти, інноваційні технології навчання, дистанційне навчання.

The article covers the issues of modern approaches to the organization of the educational process at the Department of Infectious Diseases with Epidemiology, including innovative learning technologies.

Key words: infectious diseases, medical education, students, innovative learning technologies, distance learning.

Згідно з концепцією реформування системи підготовки лікарів в Україні й приведення її у відповідність міжнародним освітнім стандартам важливим напрямом медичної освіти на додипломному й післядипломному рівнях нині став безперервний професійний розвиток студента, а в майбутньому – лікаря, що передбачає постійне підвищення рівня професійної компетенції й гарантує надання якісної медичної допомоги відповідно до розвитку науки й нових медичних технологій. У наш час це неможливо реалізувати без модифікації навчального процесу й упровадження новітніх методик навчання.

Незважаючи на успіхи в галузі клінічної медицини, проблема інфекційних хвороб продовжує залишатися гострою в усіх без винятку країнах світу. У кінці ХХ століття внаслідок глобалізації інфекцій все частіше реєструвалися екзотичні й нові інфекційні хвороби, що досі не були відомі, зокрема висококонтагіозні геморагічні гарячки Ласса, Ебола, Марбург, ВІЛ-інфекція, легіонельоз, пташиний і свинячий грип. Грізним викликом для охорони здоров'я всіх країн стала нова коронавірусна хвороба CoViD-19. Крім того, відбуваються мутації збудників і розвивається резистентність до хіміопрепаратів і як наслідок – низька ефективність специфічної терапії. Також повертаються старі, давно забуті інфекції: чума, холера, жовта гарячка. З кожним роком збільшується відсоток населення, насамперед дітей, які не вакциновані від цілої низки інфекцій, передбачених календарем щеплень, а отже, створюються передумови епідемічного розповсюдження так званих керованих інфекцій. Зважаючи на серйозність зазначених проблем, актуалізується підготовка майбутніх фахівців у медичних закладах вищої освіти з питань інфекційної патології.

На кафедрі інфекційних хвороб з епідеміологією Української медичної стоматологічної академії навчальний процес зі студентами проводять досвідчені викладачі, які мають досвід викладання й консультативної роботи в лікувально-профілактичних закладах Полтавської області, лікарі вищої категорії з фаху «Інфекційні хвороби». Для покращення якості освітнього процесу широко застосовуються традиційні й інноваційні технології навчання. Згідно з навчальними планами видами занять є лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів. Теми лекцій розкривають проблемні питання відповідних розділів інфектології. Лекційний курс повністю забезпечено мультимедійними презентаціями, які доповнені результатами власних робіт, спостережень, навчальними відеофільмами. Мультимедійні засоби вносять ефект наочності, допомагають студентам якісно засвоїти матеріал, забезпечують доступ до додаткової інформації з дисципліни, сприяють творчому засвоєнню змісту лекції, що допомагає формуванню професійного потенціалу майбутніх лікарів [1].

Практичні заняття за методикою їх організації є клінічними й теоретичними й передбачають курацію тематичних хворих; розгляд теоретичних питань за темою заняття; опанування практичних навичок за стандартними переліком; аналіз архівних історій хвороб; розв'язання ситуаційних задач; стандартизований комп'ютерний тестовий контроль, усне й письмове опитування. На практичних заняттях широко використовуються інтерактивні методи навчання. Сучасна педагогіка має потужний арсенал інтерактивних підходів: творчі завдання; навчальні ігри (рольові ігри, імітації, ділові ігри); позааудиторні методи навчання (інтерв'ю, фільми, виставки); робота в малих групах; вивчення й закріплення нового матеріалу (інтерактивна лекція, робота з наочними посібниками, відео- й аудіоматеріалами); тестування; дистанційне навчання; обговорення складних і дискусійних питань і проблем; тренінги тощо [2]. На кафедрі з інтерактивних методів навчання найчастіше застосовуються кейс-метод, дискусія, ділова гра, мозковий штурм, робота в малих групах, що стимулює самостійну роботу і творчу діяльність студента, розвиває аналітичні здібності, клінічне мислення, дозволяє формувати впевненість у собі, навички прийняття рішень і готовність до динамічних змін. Для відпрацювання студентами навичок обстеження й лікування хворих з інфекційною патологією, яка не трапляється чи рідко трапляється в Україні, застосовуються елементи симуляційного навчання: система ситуаційних завдань, навчальні ігри клінічного типу тощо. Вочевидь, використання інтерактивних методів у вивченні інфекційних хвороб є необхідною складовою навчального процесу.

Самостійна робота студента посідає вагомe місце у вивченні дисципліни. Крім традиційної підготовки до практичних занять і підсумкового модульного контролю, вона охоплює роботу студентів у клініці в позааудиторний час, де вони опановують практичні навички, складають схеми диференційованої діагностики, алгоритми обстеження і ведення хворих.

На кафедрі студенти активно долучаються до науково-дослідної роботи (НДР), яка передбачає оволодіння основами дослідницької діяльності, опанування відповідних навичок виконання наукових досліджень під керівництвом викладача. Основними формами НДР, що виконуються в позааудиторний час, стали участь студентів у роботі наукового гуртка кафедри, виконання запланованої роботи й узагальнення отриманих результатів, підготовка наукових доповідей у вигляді мультимедійних презентацій на основі інформаційно-

телекомунікаційних технологій, виступи на студентських конференціях УМСА, наукових і науково-практичних конференціях молодих вчених медичних закладів України. Зазвичай на кафедрі тематика НДР студентів планується згідно з аналізом стану інфекційної захворюваності в Полтавській області, де залишаються актуальними вірусні гепатити, герпесвірусні інфекції, керовані засобами імунпрофілактики інфекції, грип, коронавірусна хвороба CoViD-19. Зазначеним проблемам і присвячені НДР студентів, які мають практичну спрямованість, зокрема – аналіз епідеміологічної ситуації, особливостей сучасного клінічного перебігу тих чи інших інфекційних хвороб у жителів Полтавщини, ефективності противірусної терапії хронічного гепатиту С у хворих Полтавської області, які лікувались за Державною програмою, аналіз випадків завезеної малярії, гарячки Західного Нілу тощо.

На кафедрі інфекційних хвороб з епідеміологією УМСА в навчальний процес упроваджуються елементи інформаційних технологій: працює комп'ютерний клас, оснащений сучасною технікою і швидкісним з'єднанням з мережею Інтернет; використовуються контролюючі комп'ютерні програми, сертифіковані тестові програми з дисципліни, затверджені МОЗ України. Комп'ютерний клас налічує 12 комп'ютерів, в які завантажено комп'ютерні тренувальні програми, що забезпечують формування навичок самонавчання й полегшують підготовку до написання студентами ліцензованого іспиту «Крок-2». Крім того, комп'ютерний тестовий контроль використовується для поточного й підсумкового контролю знань студентів з інфекційних хвороб. На Web-сторінці кафедри студенти мають можливість отримувати всю інформацію, що стосується навчального процесу (календарно-тематичні плани, методичні вказівки до всіх занять, навчальні посібники, питання до ПМК, перелік практичних навичок, база комп'ютерних тестів тощо). Матеріали на сторінці кафедри регулярно оновлюються.

Використання сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі диктує необхідність застосування й сучасних форм організації освітнього процесу, зокрема дистанційного навчання. На кафедрі елементи дистанційного навчання впроваджуються в навчальний процес із 2012 року, коли вперше під час виїзного циклу тематичного удосконалення (ТУ) було проведено лекційні заняття для лікарів-курсантів у формі вебінарів, а також обговорення клінічних випадків у режимі on-line, що дозволило знизити витрати, як фінансові, так і часові, на проведення навчання, залучити більшу кількість лікарів, підвищити якість навчання за рахунок застосування сучасних інноваційних технологій, інформувати медичну спільноту області щодо нових форм навчання [3].

Нагальна потреба в ширшому застосуванні й удосконаленні дистанційних методів навчання виникла у 2020 році через епідемію CoViD-19 і введенням карантинних заходів. Заняття зазвичай проводяться в online- режимі на платформах Zoom чи Google classroom. За якістю, наповненням і змістом вони не поступаються традиційним. На кожному практичному занятті студенти, вільно спілкуючись із викладачем, розглядають тему, розв'язують ситуаційні завдання, тести, обговорюють клінічні випадки, мають змогу переглядати мультимедійні презентації. Для зворотного зв'язку і задля закріплення й контролю знань співробітниками кафедри розроблено тести й ситуаційні завдання до кожної теми й завантажено їх на платформі Google classroom. Плануємо розвивати й удосконалювати саме дистанційні форми навчання.

Кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією активно працює над удосконаленням навчального процесу шляхом упровадження інноваційних технологій, у тому числі й дистанційного навчання, що дозволить підвищити якість підготовки майбутніх спеціалістів.

Список використаної літератури

1. Пилипенко В.Ю. Потенціал мультимедійних технологій в навчальному середовищі вищої школи / В.Ю.Пилипенко// Духовність особистості. – 2013. – Вип. 2. – С. 157-168.
2. Подковко Х.В. Інноваційні освітні технології у вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладах: перешкоди та перспективи впровадження /Х.В. Подковко //Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2016. – Вип. 140. – С.61-64.
3. Упровадження інноваційних технологій у систему післядипломної освіти на кафедрі інфекційних хвороб з епідеміологією / Дубинська Г.М., Ізюмська О.М., Коваль Т.І. [та ін.] //Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах». – Полтава, 2016. – С. 67-69.

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ З ТРАВМАТОЛОГІЇ ТА ОРТОПЕДІЇ ЯК МЕТОД ВИБОРУ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ковальов О.С., Пелипенко О.В., Павленко С.М., Півень Ю.М.

Українська медична стоматологічна академія

Охарактеризовано симуляційне навчання як середовище, наближене до реальності, що допоможе в стислі терміни забезпечити опрацювання теоретичних розділів програми й практичні навички з дисципліни «Травматологія і ортопедія».

Ключові слова: дистанційне навчання, симуляційне навчання, студенти, лікарі-інтерни, якість навчання, безпека пацієнта.

The article is devoted to simulation training as an environment close to reality, which will help in the shortest possible time to develop the theoretical sections of the program and practical skills in the discipline of «Traumatology and Orthopedics».

Key words: distance learning, simulation training, students, resident, quality of education, patient safety.

Підвищення якості медичної освіти й допомоги – головне завдання сучасної медичної науки і практичної охорони здоров'я. На сучасному етапі розвитку медичної освіти виявляється перелік проблем, серед яких основними стали зміна вподобань студентів і викладачів щодо стилю навчання й необхідність урівноваження між теоретичною підготовкою і клінічною практикою. Відомі форми освіти не пропонують якогось особливого процесу для за-